

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Tdo/10/2016
Identifikačné číslo spisu:	5105010850
Dátum vydania rozhodnutia:	29.03.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Šimonová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:5105010850.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Šimonovej a sudcov JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Aleny Šiškovéj na neverejnom zasadnutí 29. marca 2017 v Bratislave, v trestnej veci obvineného V. W., pre trestný čin vydierania podľa 235 ods. 1, ods. 2 písm. d/ Trestného zákona č. 140/1961 Zb. a iné, o dovolaní V. W., proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 3. septembra 2015, sp. zn. 3To/56/2015, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Trestného poriadku dovolanie obvineného V. W. s a o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Žilina z 12. februára 2015, sp. zn. 5T/143/2005 bol obvinený uznaný vinným

v bode 1) pre trestný čin týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 215 ods. 1 písm. a/ Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 31.08.2002 a

v bode 2) pre trestný čin vydierania podľa 235 ods. 1, ods. 2 písm. d/ Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 31.08.2002 (ďalej len Trestný zákon), na tom skutkovom základe, že

1) v presne nezistenom čase v období od septembra 2001 do 11. marca 2002 v popoludňajších a večerných hodinách v byte na U., slovne a fyzicky napádal svoju manželku F. W., nar. XX. T. XXXX, tak, že jej vulgárne nadával, opakovane sa jej fyzicky vyhrážal zabitím „že sú navždy spojení ako manželia, že jej nedovolí sa rozviesť, život bez nej a syna nemá pre neho zmysel, keď od neho odídu, že sa zabije alebo zabije ju, fyzicky ju zlikviduje, dokalíči, že jej odreže prstečky, aby mu to už nikdy nemohla urobiť, hodí ju do priehrady, zavrie ju do trafostanice a tam ju zlikviduje, pričom bude trvať dlhé roky, kým ju niekto nájde, že ju vyhodí z okna ich bytu, že ju podreže, niekoho si najme, aby ju zlikvidoval,“ opakovane ju udieral dlaňami do tváre, päťou zabalenou do uteráka do vlasatej časti hlavy, škrtil ju, prikladal jej nôž pod krk, udieral remeňom do vzduchu v jej blízkosti alebo jej robil schválnosti tým, že jej bral osobné veci, doklady, peniaze, učebnice, kľúče od bytu a keď poškodená tieto chcela späť, odpovedal jej, že žiadne veci nemá, že je hlúpa a nepamätá si, kde ich dala, pričom po nejakej dobe

tieto veci vrátil, opakovane proti jej vôli na nej vykonal súlož, pričom jej jednou rukou chytil obidve ruky za zápästia, ktoré jej dal pod chrbát, alebo jej ich držal nad hlavou a druhou rukou jej do úst ponožky alebo použité slipy, prípadne jej zakryl ústa aj nos dlaňou, alebo vankúšom, aby nemohla kričať o pomoc, čím ju dusil, čomu sa ona aj bránila kričaním, škrabaním, viackrát ju vyhadzoval z bytu, dňa 12. februára 2002 si k nej prisadol s fľašou nezisteného alkoholu, chytil ju za vlasy, ťahal ju za ne do záklonu a druhou rukou jej dal piť alkohol, pričom kričal, že z nej spraví alkoholičku, že ju udá, že ona je tá zlá, ktorá mu robí zlé veci, následne ju najmenej 2-krát udrel päsťou do oblasti ľavého oka a pravej strany tváre, hodil ju na posteľ, kde ju škrtil, čím jej týmto svojím konaním v uvedenom období spôsobil podliatinu ľavého oka, podliatinu v oblasti pravej ruky, predlaktia, hrudníka, pravého stehna, sedacieho svalstva, obidvoch kolien a celkovo postrahovú konfliktnú reakciu na záťažovú a stresovú reálnu situáciu v manželstve,

2) v čase od 23.00 hod. dňa 11. marca 2002 do 8.00 hod. dňa 12. marca 2002 v byte na Z. č. X v E. po zistení, že jeho manželka F. W., nar. XX. T. XXXX. na neho podala trestné oznámenie pre trestný čin znásilnenia, prisadol si k nej na posteľ a žiadal od nej, aby trestné oznámenie stiahla s tým, že nájde nejaký spôsob ako ju donúti, aby to stiahla, na čo obvinený zobral vankúš, tento jej priložil na tvár, ktorým ju dusil, pričom kričal, aby to stiahla, že ju pustí a žiadal, aby prisahala na zdravie ich syna, na čo F. W. z obavy o svoj život mu to prisľúbila a v ráňajších hodinách, keď opätovne od nej požadoval, aby išla stiahnuť trestné oznámenie oháňal sa po nej remeňom, pričom kričal, že ju zabije a žiadal od nej, aby napísala prehlásenie, že to nebolo znásilnenie, ale dobrovoľný pohlavný styk, po odmietnutí ju viackrát udrel plastovým vešiakom po oblasti lýtok, stehien a sedacej časti tela, chytil jej jednu ruku nad laktom a túto jej vytočil dozadu za chrbát, vyhrážal sa jej, že jej zlomí prst na ruke, ak to nenapíše, v dôsledku čoho poškodená súhlasila, že pôjde na políciu trestné oznámenie stiahnuť, čo aj urobila 12. marca 2002 na Okresnom úrade vyšetrovania v Žiline, kde vzala späť predchádzajúci súhlas na trestné stíhanie obvineného pre trestný čin znásilnenia, svojím konaním jej spôsobil na vnútornej strane ľavej paže dve plošné krvné podliatiny, ľavom predlaktí na laktovej strane krvnú podliatinu, v hornej časti ľavého stehna na vonkajšej strane dve pásovité krvné podliatiny, krvnú podliatinu pod sedacím svalstvom, ktoré zranenia si nevyžiadali potrebu vystavenia práceneschopnosti.

Za to bol podľa § 235 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 40 ods. 1 Trestného zákona, § 35 ods. 1 Trestného zákona odsúdený na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 1 (jeden) rok 9 (deväť) mesiacov a 5 (päť) dní, na výkon ktorého bol podľa § 39a ods. 2 písm. a/ Trestného zákona zaradený do I. (prvej) nápravno-výchovnej skupiny.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal odvolanie obvinený. Krajský súd v Žiline ako odvolací súd rozsudkom z 3. septembra 2015, sp. zn. 3To/56/2015 podľa § 258 ods. 1 písm. d/, písm. e/, ods. 2 Trestného poriadku č. 141/1961 Zb. napadnutý rozsudok zrušil vo výroku o treste. Obvinenému V. W. podľa § 37 Trestného zákona upustil od uloženia súhrnného trestu podľa § 35 ods. 2 Trestného zákona, vzhľadom na rozsudok Okresného súdu Žilina, č. k. 3T/96/2004- 2155 z 5. februára 2015, ktorým mu v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 1To/49/2015 z 23. júna 2015, bol za trestný čin násillia proti skupine obyvateľov a za trestný čin znásilnenia podľa §§ 197a ods. 1, ods. 2 a 241 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Trestného zákona, uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 5 rokov, nakoľko mal za to, že trest uložený skorším rozsudkom je dostatočný.

Proti tomuto rozsudku podal obvinený prostredníctvom svojej obhajkyne dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c/, písm. g/, písm. i/, písm. k/, a teda z dôvodu, že bolo zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu, rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom a ďalej, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, ako aj to, že sa proti obvinenému viedlo trestné stíhanie, hoci bolo neprípustné.

V odôvodnení dovolania obvinený tvrdí, že ho prvostupňový súd odsúdil na základe dôkazov, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom a počas celého procesu bolo zásadným spôsobom porušované jeho právo na obhajobu. Jeho duševný stav bol vyšetrený znalcami na základe príkazu na

vyšetrenie duševného stavu, ktorý vydal Okresný súd Žilina dňa 15. marca 2002, č. k. 28Tp/44/02, a ku ktorému došlo ešte v roku 2002. Vzhľadom na závažné procesné chyby prípravného konania, krajský súd vrátil vec prokurátorovi na došetrenie do prípravného konania uznesením z 9. júna 2004, č. k. 2To/196/04. Následne malo dôjsť k nezákonnému postupu, kedy bolo zasiahnuté do jeho práv a to tak, že v roku 2005 bol opäť vyšetrený jeho duševný stav na základe príkazu 28Tp/44/02 ešte z roku 2002, na základe ktorého mu bolo urobené vyšetrenie duševného stavu z 15. marca 2002 a teda príkaz, ktorý bol vydaný 15. marca 2002 už nebolo možné použiť na opätovné vyšetrenie duševného stavu obvineného. Ďalej obvinený namietal, že Krajský súd v Žiline vo svojom uznesení z 9. júna 2004, označil výpovede svedkov G. W. a F. W. z roku 2002 za nezákonné. Na základe týchto výpovedí boli vypracované znalecké posudky, ktoré sú automaticky nezákonné a súdy na ne nemali prihliadať. Zásadným porušením jeho práva na obhajobu ako aj práva na spravodlivý súdny proces, obvinený vidí v nezákonnom postupe súdu, keď vykonával dokazovanie formou čítania výpovedí svedkov z prípravného konania na hlavných pojednávaniach, a to konkrétne: dňa 21. októbra 2013 bola čítaná výpoveď obvineného zo dňa 11. apríla 2002, dňa 19. februára 2014 došlo k čítaniu výpovede svedka W. O. zo dňa 5. apríla 2002 a výpovede svedka G. Z. zo dňa 9. apríla 2002, na hlavnom pojednávaní dňa 5. marca 2004 (správne 5. marca 2014) došlo k čítaniu výpovede svedka V. N. zo dňa 4. apríla 2002, svedkyne V. K. zo dňa 5. apríla 2002, svedkyne E. N. zo dňa 17. apríla 2002 a svedkyne X. Z., na hlavnom pojednávaní dňa 15. mája 2014 bola čítaná výpoveď svedkyne W. W. zo dňa 8. apríla 2002 a svedkyne W. X. zo dňa 9. apríla 2002, dňa 9. júna 2014 k čítaniu výpovede svedka G. W. zo dňa 17. februára 2002. Ani jedna z prečítaných výpovedí učinенých v rámci prípravného konania nebola vykonaná v súlade so zákonom, pretože nebolo dodržané ustanovenie § 95 ods. 3 Trestného poriadku č. 141/1961 Zb., § 100 ods. 1, ods. 2 v spojení s § 211 ods. 3 Trestného poriadku č. 141/1961 Zb., pre vykonanie výsluchu aj napriek podanej námietke zaujatosti voči vyšetrovateľke z 3. februára 2005, o ktorej bolo rozhodnuté až po štyroch mesiacoch, resp. pre neprítomnosť obhajcu pri výsluchu obvineného dňa 11. apríla 2002. Namietal tiež porušenie jeho práva na obhajobu v súvislosti so záverečným preštudovaním vyšetrovacieho spisu zo dňa 24. júna 2005, nakoľko mu nebol poskytnutý dostatočný časový priestor na preštudovanie celého spisového materiálu a tento spisový materiál nebol kompletný, pretože mu nebolo umožnené oboznámiť sa so zvukovými a obrazovými záznamami, ktoré sú súčasťou spisu. Toto mu nebolo umožnené ani počas konania pred súdom. Ďalej namietal, že dňa 27. júla 2004 vzniesol voči vyšetrovateľke Ing. O. námietku zaujatosti a doposiaľ o nej nebolo rozhodnuté. Na základe uvedeného konštatuje, že všetky úkony vykonané vyšetrovateľkou sú nezákonné úkony, preto na ne súd nemohol prihliadať. V dostatočnom predstihu žiadal o nahliadnutie do spisového materiálu, a to konkrétne v dňoch 4. marca 2014 a 15. januára 2014, avšak toto mu nebolo umožnené. Taktiež svedecké výpovede, ktoré boli prečítané na hlavných pojednávaniach dňa 21. októbra 2013, 5. marca 2014, 9. júna 2014, 31. júla 2014 svedkov V. K., V. N., E. N., N. X., V. W. a jeho ako obvineného, pričom tieto výpovede boli vykonané predsedníčkou senátu JUDr. U., ktorá bola vylúčená z konania a rozhodovania v jeho trestnej veci. Taktiež obvinený namietal, že sa voči nemu viedlo trestné stíhanie, hoci bolo neprípustné a to od času, kedy uplynula lehota na podanie odvolania prokurátorky voči rozsudku Okresného súdu Žilina, sp. zn. 5T/143/2005. Dňa 21. júna 2012 bol vyhlásený rozsudok vo veci 5T/143/2005, kde Okresný súd Žilina oslobodil spod obžaloby obvineného. Po vyhlásení rozsudku súd poučil strany konania o možnosti podať proti tomuto rozsudku odvolanie v lehote 8 dní od jeho doručenia. Prokurátorka sa odvolala po vyhlásení rozsudku s tým, že svoje odvolanie zdôvodní po doručení rozsudku, ktorý bol na Okresnú prokuratúru v Martine doručený dňa 24. augusta 2012 a odvolanie bolo doručené na Okresný súd Žilina až 28. septembra 2012, čím podľa obvineného nebola dodržaná lehota na podanie odvolania. Taktiež namietal, že Trestný poriadok č. 141/1961 Zb. nepripúšťal podanie odvolania do zápisnice hneď po vyhlásení rozsudku. Ako dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku obvinený namietal, že sa dovolací súd nevysporiadal s jeho pripomienkami, najmä tou, že nebolo preukázané, že by spáchal nejaký trestný čin. Taktiež poukazuje na fakt, že dovolací súd nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie, pričom iba poukázal na odôvodnenie súdu prvého stupňa. Nakoniec obvinený navrhol, aby dovolací súd konštatoval porušenie zákona a v zmysle § 386 ods. 1 Trestného poriadku a postupom podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil v celom rozsahu dovolaním napadnutý rozsudok Krajského súdu v Žiline, ako aj rozsudok Okresného súdu Žilina a zároveň prikázal, aby okresný súd nanovo konal a rozhodoval.

K dovolaniu obvineného sa vyjadrila prokurátorka Okresnej prokuratúry Martin, ktorá uviedla, že za účelom náležitého objasnenia skutkového stavu veci boli vykonané všetky dostupné dôkazy zákonným spôsobom a v rozsahu potrebnom na rozhodnutie. Rovnako má za to, že práva obvineného porušené neboli a vzhľadom k tomu považuje rozhodnutia oboch súdov za zákonné a spravodlivé, a preto navrhuje dovolanie zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) predovšetkým skúmal, či podané dovolanie spĺňa všetky obsahové a formálne náležitosti, či je podané oprávnenou osobou a či je prípustné. Dovoláním bol napadnutý právoplatný rozsudok Krajského súdu v Žiline z 3. septembra 2015, sp. zn. 3To/56/2015, ako súdu odvolacieho. Proti takémuto rozhodnutiu je dovolanie prípustné podľa § 368 ods. 1, ods. 2 písm. h/ Trestného poriadku. Dovolanie bolo taktiež podané prostredníctvom obhajcu, čím bola splnená aj podmienka jeho podania oprávnenou osobou podľa § 369 ods. 2 písm. b/ a § 373 Trestného poriadku. Dovolanie bolo podané včas a na zákonom určenom mieste (§ 370 Trestného poriadku), po vyčerpaní riadneho opravného prostriedku (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku) a označuje chyby konania a dôvod odvolania (§ 374 Trestného poriadku).

V úvode svojej argumentácie dovolací súd konštatuje, že dovolanie je jeden z mimoriadnych opravných prostriedkov v rámci trestného konania, ktorý je spôsobilý privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, ak to je odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu. Požadovaný jeden opravný prostriedok predstavuje v súdnom procese v Slovenskej republike inštitút odvolania. Pokiaľ by zákonodarca zamýšľal urobiť z najvyššieho súdu tretí stupeň s plnou jurisdikciou, nestanovil by katalóg dovolacích dôvodov.

V dovolaní musí byť uvedené, z akých dôvodov je rozhodnutie napádané a aké chyby sú rozhodnutiu vytýkané. V predmetnom dovolaní sa pritom konštatuje, že sa jedná o dovolacie dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. c/, písm. g/, písm. i/ a písm. k/ Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku.

Zásada „právo na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistenie pravdy. Podľa názoru dovolacieho súdu právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd, a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Zásada „právo na obhajobu“ obsahuje tri relatívne samostatné práva obvineného:

- právo obhajovať sa osobne, alebo
- právo obhajovať sa za pomoci obhajcu podľa vlastného výberu, alebo
- právo na bezplatnú pomoc obhajcu, ak obvinený nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu a vyžadujú to záujmy spravodlivosti.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/

Trestného poriadku Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

Takéto pochybenie súdov nižšieho stupňa dovolací súd v konaní nezistil, teda nemožno zaujať stanovisko, že došlo k porušeniu práva na obhajobu obvineného V. W. zásadným spôsobom, a teda ku takej skutočnosti, ktorá už sama o sebe znamená naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku. Napriek tomu sa dovolací súd zaoberal aj konkrétnymi námietkami, ktoré v rámci tohto dovolacieho dôvodu uviedol v písomných dôvodoch dovolania obvinený V. W..

Dovolací súd sa nestotožňuje s argumentáciou dovolateľa, podľa ktorej bolo zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu tým, že mu nebolo umožnené nahliadnuť do súdneho spisu dňa 4. marca 2014, za účelom prípravy obhajoby na hlavné pojednávanie, ktoré sa konalo dňa 5. marca 2014. Súdny spis sa v tom čase nachádzal u sudkyne na štúdium, ktorá ho mala u seba v rámci prípravy na hlavné pojednávanie. Dovolací súd poznamenáva, že od hlavného pojednávania z 19. februára 2014, ktoré predchádzalo hlavnému pojednávaniu z 5. marca 2014 nepribudol do spisu žiaden dôkaz. Dovolací súd taktiež poukazuje na skutočnosť, že obvinený dňa 28. februára 2014 využil právo nahliadnuť do spisu a robiť si z neho fotokópie (č. l. 1429). Po tomto dátume nasledovalo iba hlavné pojednávanie z 5. marca 2014 a tu dovolací súd poukazuje na fakt, že obvinený v rámci hlavného pojednávania z 5. marca 2014 nevyužil svoje právo o nahliadnutí do spisu tak, ako tomu učinil na predchádzajúcich hlavných pojednávaniach (viď. zápisnica z hlavného pojednávania z 5. marca 2014, č. l. 1431 - 1452), preto dovolací súd konštatuje, že k porušeniu práva na obhajobu zásadným spôsobom nedošlo.

Taktiež nie je možné prihliadnuť k námietke obvineného, že mu nebolo umožnené nahliadnuť do spisu dňa 15. januára 2014, teda v dostatočnom časovom predstihu pred hlavným pojednávaním z 22. januára 2014, čím bolo porušené jeho právo na obhajobu. Pri tejto námietke dovolací súd konštatuje, že dňa 15. januára 2014, kedy sa obvinený dostavil na Okresný súd Žilina za účelom nahliadnutia do spisového materiálu, predmetný spisový materiál sa nachádzal na Ústavnom súde Slovenskej republiky, nakoľko bolo rozhodované o sťažnosti, ktorú na Ústavný súd Slovenskej republiky zaslal sám obvinený (úradný záznam č. l. 1393). Dovolací súd konštatuje, že obvinenému bola daná možnosť na nahliadnutie do spisového materiálu na hlavnom pojednávaní z 22. januára 2014, kde obvinený túto možnosť využil (č. l. 1395), preto nemožno dovolacím súdom konštatovať porušenie práva na obhajobu.

Dovolací súd sa nestotožňuje ani s argumentáciou obvineného, že mu nebolo umožnené oboznámiť sa s celým spisovým materiálom, nakoľko 31. augusta 2015 v spisovej kancelárii Krajského súdu v Žiline mu bol predložený celý spis s výnimkou zvukových a obrazových záznamov, ktoré tvorili súčasť spisu a ktoré mu neboli sprístupnené počas celého konania, či prípravného alebo súdneho. Dovolací súd poukazuje na fakt, že obvinený mal možnosť oboznámiť sa s prepisom tohto záznamu, teda výsluchom osoby mladšej ako 15 rokov, G. W. a taktiež poukazuje na skutočnosť, že pri tomto výsluchu maloletého, z ktorého bol predmetný videozáznam vyhotovený, bol prítomný obhajca obvineného, čo potvrdil podpisom na zápisnicu o výsluchu G. W. z 17. februára 2005 (č. l. 611 - 615), a preto je nutné konštatovať, že táto námietka obvineného je irelevantná, právo obvineného na obhajobu zásadným spôsobom porušené nebolo ani v tomto prípade.

Ďalšou argumentáciou obvineného, ktorou namietal porušenie jeho právo na obhajobu a s ktorou sa dovolací súd nestotožňuje, je vykonanie dokazovania čítaním svedeckých výpovedí, ktoré boli urobené na hlavných pojednávaniach pred vylúčenou sudkyňou JUDr. U.. K tejto námietke sa vyjadril Krajský súd v Žiline v uznesení z 30. januára 2013, sp. zn. 3To/134/2012, kde konštatoval, že do oznámenia zaujatosti dňa 5. augusta 2004, bola JUDr. U. zákonnou sudkyňou vo veci, a preto nebol dôvod nečítať tieto zápisnice z hlavných pojednávanií, ktoré viedla (č. l. 1276) a s touto argumentáciou Krajského súdu v Žiline sa dovolací súd stotožňuje.

Námietka obvineného, že bol jeho duševný stav vyšetrený v roku 2005 na základe príkazu na vyšetrenie

duševného stavu Okresného súdu Žilina z 15. marca 2002, sp. zn. 28To/44/02, ktorý už bol použitý na predchádzajúce skúmanie duševného stavu, je dôvodná. Výetrovateľka pri vydaní uznesenia o pribratí znalcov z 12. januára 2005 (č. l. 575) mala žiadať súd o nový príkaz na vyšetrenie duševného stavu, avšak treba poukázať aj na skutočnosť, že obvinený bol právne zastúpený, sťažnosť voči uzneseniu si podal, avšak nie z dôvodu, že nebol platný príkaz na vyšetrenie jeho duševného stavu, ale z dôvodu zaujatosti výetrovateľky.

Dovolací súd s poukazom na uvedené skutočnosti uzatvára, že postupom súdu výetrovateľky, ktorá nežiadala okresný súd o vydanie nového príkazu na vyšetrenie duševného stavu, došlo k porušeniu práva obvineného V. W., ktoré však nie je možné kvalifikovať, s poukazom na okolnosti veci, za porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom, tak aby to mohlo zakladať dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Trestného poriadku.

Existenciu tohto dovolacieho dôvodu obvinený odôvodňoval tým, že Okresný súd Žilina ako aj Krajský súd v Žiline založili svoje rozhodnutia na nezákonne vykonaných dôkazoch. Obvinený poukazuje na viacero pochybení v rámci prípravného konania a konanie pred súdom prvého stupňa.

Ako prvé obvinený namieta znalecké posudky G. W. a F. W., ktoré boli podľa obvineného vyhotovené na základe nezákonných výpovedí svedka a poškodenej, pričom skutočnosť, že výpovede svedka a poškodenej z roku 2002 v rámci prípravného konania sú nezákonné, konštatoval Krajský súd v Žiline vo svojom uznesení z 9. júna 2004, sp. zn. 2To/196/04. Dovolací súd sa nestotožňuje s námietkou obvineného, pretože znalci pri vyhotovovaní znaleckých posudkov vychádzali z vlastného ambulantného vyšetrenia, ktoré vykonávajú na základe psychologicko-diagnostického vyšetrenia skúmanej osoby. Výsluchy svedkov majú pre znalca iba informatívny charakter, nakoľko znalec sám počas vyšetrenia osoby vedie s osobou aj exploratívny rozhovor, v rámci ktorého sa s vyšetřovanou osobou sústreďuje na priebeh daného skutku respektíve na jej samotné prežívanie. Na základe uvedeného dovolací súd konštatuje, že hoci Krajský súd v Žiline vo svojom uznesení z 9. júna 2004, sp. zn. 2To/196/04 konštatoval, že výpovede svedka a poškodenej z roku 2002 sú nezákonné, tieto nemali vplyv na zákonnosť daných znaleckých posudkov a preto nemožno konštatovať, že súd prvého stupňa svoje rozhodnutie založil na dôkazoch, ktoré neboli zákonne vykonané.

Ďalšou námietkou dovolateľa je čítanie výpovedí svedkov z prípravného konania, pri ktorých došlo k nesprávnemu poučeniu a preto nebolo možné tieto výpovede čítať na hlavnom pojednávaní a taktiež teda nemohli slúžiť ako dôkaz pre rozhodnutie súdu. Najvyšší súd poukazuje na uznesenie Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 3To/134/2012, z 30. januára 2013, (č. l. 1273 - 1275), kde krajský súd správne vyložil namietané ustanovenia ako aj správne konštatoval, že hoci sa procesná chyba stala, sama o sebe nemá za následok neplatnosť úkonu a preto sa Najvyšší súd s argumentáciou krajského súdu plne stotožňuje.

Ďalej dovolateľ namieta, že dňa 27. júna 2004 vzniesol námietku zaujatosti voči výetrovateľke Ing. O., o ktorej nebolo rozhodnuté. Dovolací súd poznamenáva, že z prílohy dovolania (č. l. 1916) vyplýva, že obvinený vzniesol námietku zaujatosti voči všetkým výetrovateľom Okresného riaditeľstva PZ v Žiline, Úradu justičnej a kriminálnej polície konajúcim v trestnej veci pod sp. č.: ČVS: OÚV-309/10-ZA-2002. Z uvedeného je teda zrejmé, že námietka zaujatosti bola vznesená voči všetkým výetrovateľom, hoci nebola nijako odôvodnená. Taktiež je potrebné poukázať na fakt, že okrem výetrovateľky Ing. O., nikto iný úkony v rámci prípravného konania nevykonával. Nakoľko o námietke nebolo rozhodnuté a úkony vykonávala namietaná, no v konečnom dôsledku nevylúčená osoba, nie sú nezákonným úkonom. Nakoľko obvinený po 27. júli 2004 zaujatosť výetrovateľky Ing. O. namietal počas konania ešte niekoľkokrát a o týchto námietkach bolo rozhodnuté o jej nevylúčení, úkony ňou vykonané boli legálne, a preto ani táto námietka dovolateľa nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Trestného poriadku.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať v

případoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom musí byť z obsahu spisu zrejmá a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku.

Z uvedeného potom logicky vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g/ Trestného poriadku len vtedy, ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukázu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Trestného poriadku a to aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d/ Dohovoru by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere (solery or to a decisive extent) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, čo sa ale v predmetnej veci nestalo (pozri Mariana Marinescu proti Rumunsku, rozsudok č. 36110/03 z 2. februára 2010, Emen proti Turecku, rozsudok č. 25585/02 z 26. januára 2010, Van Mechelen a ďalší proti Holandsku, Visser proti Holandsku, rozsudok č. 26668/95 zo 14. februára 2002, Al - Khawaja a Tahery proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok č. 26766/2005 a č. 22228/06 z 15. decembra 2011 a ďalšie).

V rámci dovolaní iniciovaného prieskumom odôvodneného dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Trestného poriadku môže najvyšší súd preskúmať len to (ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku), či jediný usvedčujúci dôkaz alebo viaceré rozhodujúce usvedčujúce dôkazy boli vykonané zákonným spôsobom. Ak dospeje k záveru o zákonnosti vykonaného dokazovania najvyšší súd nemôže spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

Spôsob hodnotenia dôkazov vykonaných zákonným spôsobom súdmi nižších stupňov nemôže najvyšší súd v rámci dovolacieho konania iniciovaného obvineným prehodnocovať ani spochybňovať, pretože by tak neprípustným spôsobom zasahoval do výlučnej kompetencie týchto súdov bez právneho podkladu a napokon i v rozpore so samotnou podstatou dovolacieho konania, pretože dovolanie nemôže nahrádzať riadne opravné prostriedky a jeho podanie nie je prípustné v rovnako širokom rozsahu (čo do dôvodov okruhu napadnutelných rozhodnutí, oprávnených osôb, atď.) aký je charakteristický pre riadne opravné prostriedky. Dovolanie a rozhodnutie o ňom znamená prelom do právoplatných rozhodnutí, a preto spravidla narušuje stabilitu konečného a vykonateľného rozhodnutia súdu.

Z toho dôvodu možno dovolania aplikovať iba v prípadoch ak je to odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu alebo jemu predchádzajúceho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku.

K uplatnenému dovolaciemu dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku, dovolací súd uvádza, že jedným z dôvodov, podľa ktorého dovolanie v trestnom konaní možno podať, je, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

K tomuto dovolaciemu dôvodu je potrebné uviesť, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie tohto dovolacieho dôvodu, je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy nižšieho stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva aj z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi nižšieho stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať. Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú

námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inštanciou zameranou na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa.

Dovolací súd primárne zdôrazňuje, že podstatou správnej právnej kvalifikácie je, že skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol subsumovaný pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad (nesprávna subsumcia) odôvodňuje naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku.

Po analýze dovolania obvineného V. W. dovolací súd ustálil, že vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku obvinený uplatnil výlučne námietky, ktorými zjavne vybočil z deklarovaného dovolacieho dôvodu. Jeho námietky smerujú proti odôvodneniu rozsudku odvolacieho súdu tak, že odvolací súd sa nezoberal jeho vlastným hodnotením dôkazov ako ani dôkazmi, ktoré predložil. Skutočnosť, že súdy nižšieho stupňa si neosvojili hodnotenie dôkazov podľa predstáv obvineného, nie je naplnením zákonného dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací, reagujúc na viaceré námietky uvedené v dovolaní o tom, že odvolací súd stroho odôvodnil svoje rozhodnutie nad rámec dodáva, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné, alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na to, že v dvojinstančnom súdnom konaní rozhodnutia súdu prvého a druhého stupňa tvoria jednotu, a preto je nadbytočné, aby odvolací súd opakoval vo svojom rozhodnutí správne skutkové a právne závery súdu prvého stupňa. Ako uvádza obhajoba v písomných dôvodoch dovolania, obvinený odvolanie založil na opakovaných dôvodoch svojej obhajoby použitej v konaní pred súdom prvého stupňa. S jeho právnymi námietkami sa ale súd prvého stupňa v rozhodnutí riadne vysporiadal a nenechal otvorenú žiadnu spornú otázku, riešenie ktorej by zostalo na odvolacom súde.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. k/ Trestného poriadku.

Dôvodom podania dovolania je okolnosť, že proti obvinenému sa viedlo trestné stíhanie napriek tomu, že bolo neprípustné. Neprípustnosť trestného stíhania je vyjadrená v § 9 Trestného poriadku. Ustanovenie § 9 ods. 1 písm. e/ je premietnutím čl. 50 ods. 5 ústavy, podľa ktorého nikoho nemožno trestne stíhať za čin, za ktorý už bol právoplatne odsúdený alebo oslobodený spod obžaloby. Samozrejme, že musia byť splnené podmienky, že ide o ten istý skutok a toho istého obvineného. Tú istú osobu pre ten istý skutok možno opätovne trestne stíhať len vtedy, keď predtým vydané právoplatné rozhodnutie bolo v predpísanom konaní zrušené.

Námietke dovolateľa, že sa proti nemu viedlo trestné stíhanie, ktoré bolo neprípustné, nemožno vyhovieť, pretože nie je naplnený ani jeden bod z ustanovenia § 9 Trestného poriadku, kde je explicitne dané, za akých okolností je trestné stíhanie neprípustné. S námietkou, že bolo odvolanie prokurátorkou zahlásené priamo do zápisnice na hlavnom pojednávaní a jeho odôvodnenie bolo podané oneskorene nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. k/. Nad rámec uvedeného však najvyšší súd dodáva, že zahlásiť odvolanie priamo do zápisnice na hlavnom pojednávaní bolo možné aj podľa Trestného poriadku, zák. č. 141/1961 Zb., čo využil aj sám obvinený ako aj jeho právny zástupca na hlavnom pojednávaní z 12. februára 2015 (č. l. 1724). Taktiež je potrebné uviesť, že bola doručená výzva na odôvodnenie odvolania na Okresnú prokuratúru Martin (č. l. 1251) a k namietanému odvolaniu sa mal možnosť vyjadriť obvinený, čo aj urobil prostredníctvom svojho právneho zástupcu (č. l. 1259), avšak

túto skutočnosť vôbec nenamietal.

V týchto súvislostiach dovolací súd uzatvára, že skutkové okolnosti, obsiahnuté v opise skutku rozsudku súdu prvého stupňa, poskytujú spoľahlivý podklad pre naplnenie všetkých zákonných znakov skutkovej podstaty v bode 1) z trestného činu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 215 ods. 1 písm. a/ Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 31. augusta 2002 a v bode 2) z trestného činu vydierania podľa § 235 ods. 1, ods. 2 písm. d/ Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 31. augusta 2002, z ktorých trestných činov bol obvinený V. W. uznaný za vinného.

Z uvedených dôvodov je zrejmé, že v rozsahu námietok obvineného nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/, písm. g/, písm. i/ a písm. k/ Trestného poriadku uplatnené obvineným, a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 písm. c/ Trestného poriadku dovolanie obvineného V. W. na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.